

Melk in een losstaand huis

Vaak wordt een nieuwe melkstal gewoon op de plek gebouwd van de oude. Dat betekent veel breekwerk, verplaatsen en soms melken in een noodvoorziening. Door de melkstal nu eens niet in de stal maar er buiten te zetten hoeft je niet duurder uit te zijn, kun je makkelijker bouwen en zijn de mogelijkheden om later de ligboxenstal uit te breiden een stuk groter.

Tekst en foto's: Gertjan Zevenbergen

Of je nu een bestaande melkstal wilt renoveren of een hele nieuwe stal voor de melkkoeien bouwt, een losse melkstal kan een goede oplossing zijn. Zo'n melkhuis, zoals het gebouw ook wel wordt genoemd, biedt mogelijkheden als de ligboxenstal nog prima is, maar het melken langer dan twee uur duurt. De bestaande stal biedt in zo'n geval weinig ruimte aan een nieuwe melkinstallatie. Als gevolg daarvan sneuvelen tijdens het verbouwen muren, moeten nieuwe worden opgetrokken en vraagt het dak om een aanpassing. In zo'n geval is nieuwe bouwen eenvoudiger en niet duurder dan een nieuwe melkstal in de oude situatie inpassen. Bij nieuwbouw biedt een melkhuis de garantie dat je de bestaande melkstal gemakkelijk kunt verlengen. Ook is het makkelijker om een tweede ligboxenstal aan de andere kant van de melkstal te bouwen. De H-vorm die daardoor ontstaat doet Amerikaans aan. De melkstal staat dan tussen de twee stallen in. "De koerouting wordt daardoor vrij eenvoudig en de looplijnen zijn niet te lang", geeft melkwinningsspecialist Joe Olminkhof aan. Hij weet echter ook dat veel Nederlandse veehouders zo'n stal niet zullen bouwen. "Als je een stal bouwt voor 120 koeien dan plaats je het melkhuis meestal inpandig. Maar bouw je voor 200 koeien of meer en wil je in de toekomst uitbreiden dan is een los melkhuis een goede mogelijkheid."

▪ Vergunningen

Vooral de grootte en de vorm van de bouw-kavel brengt beperkingen met zich mee. Op de meeste bouw kavels is simpelweg niet voldoende ruimte. Dat is dan ook de reden dat er volgens Bernard Dalenoord, verkoopleider van melkmachinefabrikant Manus, geen kant-en-klare oplossing bestaat. "Iedere situatie is anders en vraagt zijn eigen oplossing", benadrukt Dalenoord. "Je kunt het niet altijd krijgen zoals je het hebben wilt." Vooral gemeenten en met name welstandcommissies

gooien soms roet in het eten. Ze houden vooral het plaatsen van H-vormige stallen tegen. "Het komt de meeste ambtenaren waarschijnlijk te industrieel over."

▪ Gelijkvloers

Hoe dan ook, het melkhuis biedt niet alleen onderdak aan de melkstal, ook de wachtruimte kan er in ondergebracht worden. Die wachtruimte loopt, over de gehele lengte en afhankelijk van de melkputdiepte, op richting de melkstal. Zo staan de dieren altijd met de kop naar de melkstal en komen ze sneller binnen. Bovendien gaat het wisselen van groepen sneller. Door de oplopende vloer van de wachtruimte zal het melkhuis ongeveer een meter hoger worden dan gebruikelijk. Daardoor staat de melker op gelijke hoogte met het maaiveld. Je hoeft dus niet meer het trapje af de melkput in, maar kunt zo de melkstal in lopen. Bij een visgraat- of zij-aan-zij-melkstal tenminste. Dan worden de koeien

namelijk aan beide kanten via een brede terugloopgang naar de stal geleid. Plaats je een draaimelkstal, dan moet je onder het ronddraaiende platform door de melkstal in lopen. Vaak is dan een traptunnel nodig.

▪ Te luxe

De separatieafdeling kan in het melkhuis gebouwd worden, maar dat is niet noodzakelijk. Het is ook mogelijk de oude en omgebouwde melkstal als separatieluimte te gebruiken. Verder zijn in het melkhuis het tanklokaal, een kantoor of kantine, een hygiënesluis en een machinekamer ondergebracht. Het mag duidelijk zijn: hoe groter de wensen, hoe hoger de prijs van het melkhuis zal worden. En daar ligt een valkuil, weet adviseur Olminkhof. Hij merkt dat de kosten van een los melkhuis sterk oplopen op het moment dat er een grote mestopslag onder het gebouw komt, of als de welstandscommissie met strenge eisen komt. "Je bouwt dan al snel luxe."

▪ Niet overkappen

Beknibbelen op de grootte van het gebouw is niet verstandig. Koeien moeten de melkstal immers snel kunnen verlaten om de melktijd kort te houden. Soms is het verstandiger een kleinere melkstal te plaatsen zodat je daardoor een grotere uitloop hebt. Ook Pieter Wiedijk, vertegenwoordiger van melkmachineleverancier DairyMaster, merkt dat veehouders rekening houden met een investering van 150.000 euro voor een melkhuis waar een nieuwe melkstal in gebouwd wordt. "Maar dat bedrag hoeft helemaal niet zo hoog te zijn. Je kunt voor 50.000 euro klaar zijn. En dan is een los melkhuis echt niet duurder dan een inpandige melkstal. Je hebt immers niet meer nodig dan een dak en twee wanden. Je hoeft de wachtruimte niet te overkappen of hooguit de eerste vier meter. De koeien geven daar niets om en de melker krijgt het echt niet koud met zoveel dieren om zich heen." ■

Henry Petter: "Ik zie wel voordelen in een melkhuis."

Melkveehouder Henry Petter uit het Overijsselse Ommen bouwde een nieuwe ligboxenstal voor 120 melkkoeien naast zijn huidige bedrijfsgebouwen. De stal biedt echter ruimte voor 250 dieren. En omdat Petter's plannen rekening houden met een groei tot 500 melkkoeien wilde hij ruimte genoeg overlaten op de kavel voor een tweede stal. Een inpandige melkstal zou dan een sta-in-de-weg zijn. Daarom staat er nu haaks op de stal een melkhuis met een oppervlakte van 25 bij 17 meter. De lange kant van het melkhuis staat op gelijke hoogte met de kops kant van de stal. In het melkhuis zijn de 28-stands Manus draaimelkstal, de 20.000 liter grote melk-tank maar ook een hygiënesluis, medicijnkast, kantoor, douche, toilet en de machinekamer ondergebracht. De wachtruimte is niet in het melkhuis maar erachter in de ligboxenstal te vinden. Op die manier spaarde Petter ruimte terwijl het wachten tussen de boxen toch verleden tijd is. "Ik wilde de koeien niet meer laten wachten tussen de boxen. Dat wordt altijd smerig." Net na de melkinstallatie kan een selectiepoortje de koeien naar een behandel- of afleverbox dirigeren die in een van de hoeken van het melkhuis is gemaakt. Een hydraulische brug dwars op de voergang, waar roosters onder liggen, zorgt ervoor dat de koeien van de overkant van de voergang de wachtruimte in kunnen. De voergang wordt zo niet vervuild. Zodra de stal wordt verlengd, komt de melkstal dus precies in het midden van de nieuw onstane stal te liggen. Petter ziet meer voordelen van het melkhuis. "Een melkhuis is makkelijk vorstvrij te houden. Bovendien is het zonder veel extra kosten ook gewoon mooi."

